

Petra Kruijt

LAAT ME JOU ZIJN

Uitgeverij Zomer & Keuning

Lisan

Op mijn koffiebeker kan ik iedere dag iemand anders zijn. Vandaag ben ik Sascha, iets hoogs in de boom bij een internationale hotelketen. Ik ben op Schiphol om het vliegtuig te pakken naar Dubai, waar ik een pas geopende vestiging ga bezoeken om te kijken of alles wel volgens de internationaal vastgelegde standaarden verloopt.

Maar niet voordat ik een Grande Soy Latte heb opgehaald om in de vertrekhal van te genieten.

Nou geniet ik meer van het idee dat ik Sascha ben dan van de Grande Soy Latte op zich, want ik ben helemaal niet zo gek op sojamelk. Ik vermoed dat het stiekem van kartonextract wordt gemaakt, dat overblijft na de productie van pizzabodems.

Maar dat maakt me niet uit. Want ik ben Sascha en het is allemaal een imageding.

‘Grande Soy Latte voor Sascha,’ roept het koffiemeisje om.

Ik glimlach naar haar en neem de beker aan, waarna ik met een soort stewardessenloopje de winkel verlaat. Ik weet anders niet hoe de manager van een hotelketen moet lopen. Mijn karakters zijn uit de lucht gegrepen; er gaat nauwelijks voorbereiding aan vooraf. Dat zou de spontaniteit tenietdoen, en ik hou juist zo van spontaniteit.

Hè, getver. Nog even en ik noem mezelf een ‘leuke, spontane meid’. Niet echt iets voor Sascha. Die heeft het veel te druk voor zulke gekkigheid. O nee, nu moet ik echt ophouden, voor ik speculaasjes ga kopen voor ‘dat beetje gezelligheid bij de koffie’.

Ik loop verder, niet naar de vertrekgoes, maar naar het treinstation. Ik kan wel doen alsof ik Sascha ben, maar als mezelf moet ik een trein halen naar Hoofddorp, want als ik dat niet doe, heb ik binnen afzienbare tijd waarschijnlijk helemaal geen Hoofddorp

meer om naartoe te gaan.

Mijn echte naam is net zoets als mijn echte leven: een slap aftreksel. Waarvan mijn leven precies een aftreksel is weet ik niet, maar bij mijn naam is het overduidelijk. Mijn vier jaar oudere zus heet Susan en mijn ouders wilden die trend graag voortzetten, dus noemden ze hun tweede kind – dat ben ik – Lisan. Het was een *close call* met Rosan. Ik geloof dat ik er nog genadig van af ben gekomen.

Op andere vlakken ben ik er minder genadig van afgekomen. Al is het natuurlijk maar met wie je het vergelijkt. Aangezien ze mijn zus is doe ik dat meestal met Susan, die haar leven tot in de details op orde heeft. Susan werkt bij een prestigieuze firma, heeft een superleuke vriend en woont in een appartement in de Weesperzijde, aan de rand van het centrum. Niet dat ze daar zo vaak is, want ze is meestal te druk met haar werk, maar als ze er is, dan heeft ze ook meteen een supertof huis.

Ik heb dezelfde opleiding gedaan als zij. Schoevers, omdat je daar zo veel kanten mee op kunt, al zou je dat niet direct zeggen. Toch klopt het wel, want in het bedrijfsleven zijn ze altijd gek geweest op Schoevers-meisjes. Helaas was ik er vier jaar te laat mee. Toen Susan haar diploma haalde lagen de banen voor het oprapen, maar toen ik eindelijk zover was mocht je van geluk spreken als je aan de slag kon als serveerster. Daarom is Susan nu office-manager (een soort secretaresse-plus) bij een topbedrijf, terwijl mijn cv die naam niet eens mag dragen. Het is eerder één groot zwart gat.

Ja, wat een luttele vier jaar al niet voor verschil kunnen maken.

Nou goed. Kin omhoog en schouders eronder, Sascha.

Ik stap in de trein en blijf op het balkon staan. Het is maar vijf minuutjes naar Hoofddorp. Deze trein komt ook gewoon uit Diemen, waar ik woon; eigenlijk hoef ik helemaal niet over te stappen om op mijn werk te komen. Wat ik doe is geen overstappen, het is uitstappen en weer instappen. Sommige mensen zouden me voor gek verklaren dat ik elke dag uitstap op Schiphol en zo mijn reistijd met een kwartier verleng, als ze het zouden weten tenminste. Maar ik vind Schiphol een van de gaafste plekken ter wereld. Pardon, *voortreffelijkste*. Als ik ooit hogerop wil komen, moet ik nodig

mijn vocabulaire aanpassen. Zo wordt het nooit wat.

De trein rijdt de Schipholtunnel uit en het daglicht in en niet veel later stopt hij op het station van het gat Hoofddorp. Ik loop naar kantoor en stap samen met vijf anderen in de lift, die ons allemaal op andere verdiepingen dropt.

De blikken die ik krijg van de andere mensen in de lift omdat ik naar de zesde ga, ben ik inmiddels gewend. Ja, ik weet dat de administratie geen walhalla is. Maar ik ben allang blij dat ik werk heb en dat ik een redelijk salaris binnenhark. En ik zit hier pas een paar maanden, dus kom op, het is echt niet zo dat ik vastgeroest zit.

Maar goed. Die mensen weten niet wie ik ben en ik weet niet wie die mensen zijn. Er zijn vast ook honderd redenen waarom ik medelijden met hen zou kunnen hebben, alleen liggen die er niet zo dik bovenop. En ze zullen ook niet de moeite nemen om mij erover in te lichten, want niemand vertelt ooit iets aan de mensen van de administratie.

Ik denk dat ze een beetje bang voor ons zijn. Voor de hele administratie, met mijn leidinggevende Bea als grootste schrikbeeld. Terwijl het best leuke mensen zijn, als je ze leert kennen. Het is bij ons geen Debiteuren Crediteuren-slapstickgebeuren, maar kantoorhumor hebben we wel.

‘Goedemorgen,’ zegt Bea vrolijk als ik binnenkom.

En Bea is geen schrikbeeld maar een schat.

Bea heeft mij aangenomen. Ik denk dat ze een klein beetje verliefd op mij is, en dat is geheel wederzijds.

‘Goedemorgen,’ zeg ik. Ik zet mijn tas op het bureau en zet mijn computer aan.

‘Jij bent er lekker vroeg bij.’

‘Ach, je weet hoe dat gaat. Ik vlieg vanmiddag naar Dubai, dus ik wilde niet te laat beginnen.’

Bea kijkt naar mijn koffiebeker en zegt: ‘Zeg dat wel, Sascha.’

Iedereen op de afdeling weet van mijn Starbucks-beker-namenkronkel. Het begon ermee dat ik een foutje maakte. Normaal gesproken had ik mijn beker leeg voordat ik op kantoor aankwam, maar op de negende dag van mijn nieuwe baan nam ik muntthee. (Ja oké, het duurde niet heel lang voordat ik in de fout ging.) Ik

was die dag Jolijn, spiritueel coach – je weet wel, zo eentje die bij iedereen kleurtjes ziet en die reiki beoefent. Ik wist bijna zeker dat zo iemand geen koffie zou bestellen, zelfs geen cafeïnevrije. Vandaar die thee, die er een stuk langer over deed om af te koelen dan ik gewend was.

Meteen bij binnenkomst viel het Bea op. ‘Hé, wat grappig. Ze hebben de verkeerde naam op je beker gezet.’

‘Dat? O nee, dat is een spelletje van mij,’ antwoordde ik zonder nadenken. Kolossale fout, dacht ik nog. Sukkel, zei ik in gedachten tegen mezelf. Goed werk, Lisan: nu sta je op je negende dag al bekend als de gek van de afdeling, met je schizofrene trekjes.

Maar Bea vond het prachtig.

Sindsdien neem ik elke dag mijn beker mee naar kantoor en kijkt Bea naar de naam die erop staat, waarmee ze me dan de rest van de dag aanspreekt. Collega’s die in het begin niet snaptten waar we zo’n lol om hadden, weten er nu ook van en doen hetzelfde.

Verder zijn we hier best normaal. Alleen wel een beetje eng.

Mijn computer is opgestart en ik voer mijn wachtwoord in, daarna ga ik naar de koffieautomaat om de standaardbestelling van de hele afdeling op te halen.

‘Je hebt een oproep gemist,’ zegt Bea als ik terug ben bij mijn bureau. ‘Op je privémobiel.’

‘Wie belt er nou zo vroeg?’

‘Vast een geheime aanbieder.’

‘Je weet toch dat ik alleen van jou hou.’

Ze bloost. We vallen allebei niet op vrouwen en Bea is iets van twintig jaar ouder, maar dat maakt allemaal niks uit. Liefde kan ook platonisch zijn. Juist, want dat maakt het een stuk minder ingewikkeld. Zodra er dingen tussen de lakens bij komen kijken weet ik het altijd te verpesten. Mijn laatste fiasco (Oscar, alweer acht maanden geleden) joeg ik mijn bed uit door net toen hij op oorlogssterkte was te zeggen dat ik zo’n zin had in een Bossche bol. Oscar, die kampte met een kiloetje of tien overgewicht dat zich concentreerde rond zijn taille en die uit Den Bosch kwam, een feit waardoor ik toch al vaker dan mijn kont lief was aan Bossche bollen moest denken, werd meteen slap en taaide af. Daarna

heb ik het nog geprobeerd goed te maken met een whatsappje, maar het mocht niet baten. Van Oscar heb ik nooit meer iets gehoord. Nu ik erover nadenk heb ik sindsdien ook geen Bossche bollen meer gegeten. Daar moet ik maar eens gauw verandering in brengen, want dat is het totaal niet waard.

Ik pak mijn telefoon op en zet meteen het geluid uit. Daar was ik nog niet aan toegekomen. Niets zo beschamend als 'In my hands I hold your smile' dat door het kantoor schalt. Je zou zeggen dat het in dat geval slim is om mijn ringtone te veranderen, maar dat wil ik niet.

De gemiste oproep is van mijn ouders. Dat is typisch. Die bellen normaal nooit onder werktijd. Ze bellen me überhaupt nooit. Als ze iets willen, bellen ze Susan.

Blackie! Zou er iets met hem zijn? Nee, dat zal toch niet? Nu moet ik geen rare dingen in mijn hoofd halen. Blackie is een oud beestje, maar ik heb vorige week nog een heel eind met hem gewandeld. Hij is zo gezond als een vis. Op pootjes.

Toch moet er wel iets aan de hand zijn als mijn ouders bellen, al helemaal op dit tijdstip. Mijn vader vindt weinig dingen in het leven echt heilig, maar werk is er daar wel een van. Iemand bellen op het werk is voor hem dan ook heiligschennis.

Terwijl ik mijn vinger over het scherm swipe om terug te bellen, zie ik dat mijn hand trilt.

De telefoon gaat over en over, maar er wordt niet opgenomen. Ik probeer het op mijn moeders mobiele nummer en krijg de voicemail. Mijn vaders mobiel geeft ook geen gehoor. Dan probeer ik het nog een keer op de vaste telefoon en eindelijk neemt er iemand op.

'Lisan?' vraagt mijn moeder jachtig.

'Ja, ik ben het.'

'Godzijdank. Sorry dat ik net niet opnam. Ik had je oma aan de telefoon.'

'Is er iets met haar aan de hand?' vraag ik paniekerig. 'Of met opa?' Ik heb nog maar twee levende grootouders en die wil ik voorlopig niet kwijt. Ik zou kapotgaan als mijn lieve opa niet meer leefde. Ik weet heus wel dat die dag ooit moet komen, want ik zou ook niet willen dat mijn opa mij overleeft, maar wat mij betreft sta

ik pas heel ver in de toekomst aan zijn graf. Als ik zelf zestig ben of zo.

‘Nee, dat is het niet. Ik denk dat je het beste hierheen kunt komen. Dan vertellen we je alles.’

Ik kan horen dat mijn moeder zich groot probeert te houden, maar dat ze bijna breekt.

‘Natuurlijk, mam. Ik kom zo snel mogelijk, ik zal hier zeggen dat het een noodgeval is.’

‘Oké. Doe voorzichtig.’

‘Altijd.’

‘Goed zo, meisje. Ik hou van je.’

Ik hang op en weet niet wat ik ervan moet denken. Normaal strooit mijn moeder niet bepaald met liefdesbetuigingen. Ik wil het niet denken, maar ik krijg weleens het gevoel dat ook mijn moeder mij maar een slap aftreksel vindt van Susan. Mijn vader vindt dat sowieso. De afgelopen maanden heeft Bea nog vaker tegen me gezegd dat ze van me houdt dan mijn eigen ouders. Dat geeft te denken.

Bea kijkt me verschrikt aan. ‘Je moet gaan,’ zegt ze meteen nadat ik heb opgehangen.

Aan de andere kant: er is ook een goede reden waarom ik van Bea hou.

‘Ja,’ zeg ik. ‘Dat was mijn moeder. Ze zei niet waar het over ging, maar ze vroeg wel of ik meteen naar haar toe wilde komen.’

De blik in Bea’s ogen laat aan duidelijkheid niets te wensen over. Ik probeer het niet tot me door te laten dringen en pak mijn spullen bij elkaar. Daarbij stoot ik mijn net gehaalde koffie om, maar voor ik ‘shit’ kan zeggen, staat Olivier al klaar om de ergste schade met zijn zakdoek op te zuigen. Hij heeft het telefoontje blijkbaar ook gehoord en maakt zich duidelijk zorgen, want hij legt een hand op mijn schouder en zegt niks.

Zou ik me ook zorgen moeten maken? Zou Blackie dan toch dood zijn?

Niet aan denken. Als ik straks bij mijn ouders thuis ben, hoor ik het vanzelf.

Ik loop terug naar het station en neem nu niet de trein naar Diemen, naar mijn flatje, maar naar mijn ouderlijk huis in Weesp.

Het is verder dan waar ik woon, maar de treinrit duurt korter. Toch lukt het me om onderweg het ene rampscenario na het andere te bedenken.

Op de een of andere manier gaan mijn gedachten steeds naar één iemand, ook al probeer ik dat te voorkomen. En die iemand is geen hond.

Wat als het mijn vader is?

Half lopend, half rennend en hevig hijgend kom ik drie kwartier later aan. De bus reed net weg toen ik op het station aankwam en ik kon het niet uitstaan om een halfuur op de volgende te moeten wachten terwijl al die doemgedachten door mijn hoofd gingen. Ik dacht dat ik mezelf misschien wat kon afleiden met lichaamsbeweging en zo ondertussen ook nog op mijn bestemming aankomen. Dat laatste is gelukt, maar het afleiden zat er niet echt in.

Op de oprit staat Susans auto. Wat doet zij hier nou? Het is maandagochtend, ze zou op haar werk moeten zijn. Blijkbaar is er zoiets ergs aan de hand dat mijn moeder ook Susan heeft gebeld. Omdat zij een auto heeft, kon ze hier veel sneller zijn dan ik.

Mijn hart klopt in mijn keel als ik de deur van de bijkeuken opendoe. Meteen word ik begroet door Blackie. Een uur geleden zou dat nog een pak van mijn hart zijn geweest, maar nu ben ik zover dat ik zou willen dat hij het loodje had gelegd. Hij heeft er met zijn zevenenzeventig hondenjaren de leeftijd voor; mijn vader niet. Die is pas zevenenzestig.

Ik schud mijn hoofd om die vreselijke gedachte uit te bannen en loop de woonkamer in. Meteen zie ik mijn moeder en Susan zitten. Ze zeggen niets; waarschijnlijk hebben ze alles al gezegd. Mijn moeders gezicht is rood van de tranen. Shit, het is echt heel erg mis.

‘Lisan,’ snikt ze.

‘Mama, wat is er toch?’ Ik aarzel even voordat ik durf te vragen: ‘Waar is papa?’

‘Die is op weg hierheen, liefje.’

Jeetje. Er valt meteen een heleboel van me af. Met mijn vader is dus niks aan de hand. ‘O,’ breng ik uit, en ik hoor zelf hoe gevoelloos dat klinkt. ‘Ik bedoel, wat fijn. Maar wat is er dan

gebeurd? Is er iets met oma of opa?’

‘Ik weet niet hoe ik dit moet zeggen, Lisan. Ik wéét het niet.’ Mijn moeder kijkt hulpeloos naar Susan en huilt met grote uithalen. Susan houdt het ook niet droog. Voor ik het weet, lopen bij mij ook de tranen over mijn wangen. Ik vind het vreselijk om mijn moeder en zus zo verdrietig te zien.

Maar waarom zijn ze zo verdrietig? Ik huil mee zonder dat ik weet waarom. Is papa soms ziek, is dat het? Maar dan zou hij hier toch moeten zijn. Of heeft hij weer een baan genomen en gaat de geplande campertrip door Europa van mijn ouders niet door? Nee, dat is onzin. Daar zou Susan niet verdrietig om zijn.

‘Ik leg het zometeen wel uit,’ zegt Susan. ‘Als papa er ook is.’

Dus toch geen nieuwe baan. Het moet te maken hebben met Susan. Is haar relatie soms uit? Dat zou wel verklaren waarom mama baadt in de waterlanders, want zij is gek op haar schoonzoon. Ik kan het ook best met Michael vinden, hoor, maar ik kan het niet helpen dat ik deze hele samenkomst een beetje overdreven vind voor zo’n nieuwtje.

Eindelijk komt de heer des huizes binnen. Hij ziet lijkbлек, waarschijnlijk net zoals ik toen ik daarnet binnenkwam. Zou hij al iets weten over de reden voor deze spoedmeeting, of is hij net zo onwetend als ik?

Hij gaat meteen naast mijn moeder zitten en slaat een arm om haar heen. ‘Meiden, wat is er toch aan de hand?’

Ja, kom op, voor de draad ermee!

Eindelijk neemt Susan het woord. ‘Ik heb belangrijk nieuws,’ zegt ze. ‘Ik ga emigreren.’

‘Wat leuk!’ roep ik. Maar wacht even. Is dit het echt? Ik was even bang dat ze ging vertellen dat ze een tumor had of zo. Sinds Bea mij heeft verteld dat ze een zus had die is overleden aan kanker, ben ik er niet meer helemaal gerust op geweest dat Susan langer zal leven dan ik, iets waar ik altijd van overtuigd ben geweest, ook al is zij vier jaar ouder.

Maar wauw. Emigreren, dat is andere koek. Dat ik daar nooit aan gedacht heb! Echt weer iets voor Susan om zoiets te doen.

Susan schudt haar hoofd. ‘Ik begrijp dat het lastig is voor jullie om dit te accepteren. Ook voor mij is het spannend. Maar ik heb

het gevoel dat ik dit moet doen. Het is een sprong in het diepe, maar ik ben verliefd geworden op San Francisco. Zo'n plek had ik nog nooit gezien, waarvan ik meteen dacht: hier wil ik nooit meer weg. Dus toen ik terugkwam in Nederland, heb ik mijn ontslag ingediend.'

'Wat ga je in San Francisco doen dan?' vraagt papa met ogen vol ongelooft.

'Dat weet ik nog niet. Er komt vast wel iets op mijn pad.'

De tranen stromen over mijn moeders wangen. Mijn vader schudt zijn hoofd. Links-rechts, links-rechts, alsof hij niet weet waar hij kijken moet.

'Wanneer ga je weg?' vraag ik.

'Over twee weken. Ik moet nog wat dingetjes regelen voor ik kan vertrekken.'

'Ik snap er niets van,' zegt papa.

Susan staat op, loopt naar de bank toe en legt een hand op zijn arm. 'Het ligt niet aan jou. Het is helemaal mijn eigen keuze. En jullie kunnen me daar toch ook komen opzoeken?'

Ik zie het al helemaal voor me. Ik ben nog nooit buiten Europa geweest, maar dat is omdat ik geen geld heb, niet omdat ik het niet wil. Het lijkt me fantastisch om bij Susan in San Francisco langs te gaan. Dan hoef ik alleen mijn vliegticket te betalen, als Susans huis tenminste groot genoeg is voor een luchtbed. Maar dat kan toch haast niet anders.

Misschien kan ik over een maandje of drie al gaan, als ik vanaf nu heel zuinig ga leven. Alleen moet Michael het natuurlijk wel oké vinden dat er allemaal familie van Susan over de vloer komt.

'Waar is Michael eigenlijk?' vraag ik.

'Die is er niet. Het is uit. Hij gaat niet mee.'

'Wat!' roep ik. 'Waarom niet?'

Susan zucht. 'Lang verhaal. Het bleek toch niet echt meer te werken tussen ons. Ik heb hem wel gevraagd om mee te gaan naar de VS, maar hij voelde daar niks voor. Een teken aan de wand, vind ik, dat hij liever hier wilde blijven dan met mij mee te gaan.' Ze glimlacht. 'Het is jammer. Maar ja, soms zijn dingen nu eenmaal niet *meant to be*.'

'Je zou ook kunnen zeggen dat het niet "meant to be" is om te

emigreren,' zegt papa zachtjes. Daarop giert mama tussen haar snikken door dat ze het met hem eens is.

Hun houding begint me te irriteren. Waarom kunnen ze niet blij zijn voor Susan? Zij maakt een nieuwe stap in haar leven, dat zouden ze juist moeten toejuichen. Tot nu toe hebben ze haar altijd gestimuleerd om het onderste uit de kan te halen. Nou is San Francisco misschien niet het onderste van het onderste en misschien waren ze gelukkiger geweest als ze meteen werk had bij Google of zo, maar ik vind dat dit toch aardig in de buurt komt. Je zult zien dat Susan binnen de kortste keren een topbaan heeft in Silicon Valley. Zodra ze daar woont, wil elk bedrijf haar hebben. Op de een of andere manier krijgt Susan zulke dingen gewoon altijd voor elkaar.

'Sorry, papa,' zegt Susan, 'maar dat is het wel. Ik moet gaan.'

Ze staat op en loopt de kamer uit. Even later zie ik haar over het grind lopen en in haar auto stappen.

Ikzelf blijf achter met twee lamgeslagen ouders. Geen idee hoe ik die kan opvrolijken.

Susan

Nou, daar had ik me heel wat anders bij voorgesteld.

Ik rijd terug naar Amsterdam met de autoradio op hoog volume. Pharrell Williams' *Happy* schalt door de kleine klankkast die mijn Beetle is en komt van alle kanten op me af, maar het doet niks om me op te vrolijken. Dit nummer is ook zo uitgekauwd geraakt in zo korte tijd.

Ik dacht dat mijn vader trots op me zou zijn als ik zei dat ik naar het buitenland ging. Dat mijn moeder droevig werd had ik wel verwacht, want mijn moeder heeft altijd al een aanleg gehad voor droevigheid. Een soort melancholische aard. Toen ik dertien was kwam ik eens thuis in een huis dat leeg leek. Ik zocht overal naar mijn moeder, die normaal altijd op me wachtte met thee en koekjes – ja, zo'n moeder dus. Uiteindelijk vond ik haar op zolder, omringd door opengetrokken dozen met speelgoed en kinderkleertjes, terugverlangend naar tijden die nooit meer terug zouden komen.

Zelf ben ik meer het vooruitkijkende type. Dat heb ik van mijn